

ΠΩΣ ΤΡΩΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΠΕΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟΙ ΛΑΟΙ.

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται γνωρίζουσι βεβαίως, ὅτι ἐν τῇ σημερινῇ μεμορφωμένῃ κοινωνίᾳ δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ φέρῃ τις ἄλλως τὰ φαγητὰ εἰς τὸ στόμα παρὰ μόνον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐπεκράτει πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἡ συνήθεια πάντες οἱ ἄνθρωποι νὰ τρώγῃσι διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἔκτοτε δὲ μέχρι τῆς σήμερον ἡ ἕξις αὕτη ἐγκατελείφθη καὶ βαθμηδὸν ἀντὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀντικατεστάθη εἰς τὸ ὑποῦργημα, καθὼς εἵπομεν, ἡ ἀριστερά. Ἐν τούτοις πάντες αἱ περιηγηταί, οἱ ἐκ τοῦ σύγγγυς γνωρίσαντες πολλοὺς τῶν εἰσέτι ἀπολιτίστων καὶ ἡμιαγρίων λαῶν, παρετήρησαν ὅτι οἱ λαοὶ οὗτοι δὲν κάμνουσι διαφορὰν τινα ἔσον ἀφορᾷ πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς δεξιᾶς ἢ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ἐνίοι μάλιστα ἐξ αὐτῶν μεταχειρίζονται πολλάκις τοὺς πόδας εἰς ἐργασίας, καθ' ὅς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη μόνον τῶν χειρῶν ποιοῦνται χρῆσιν. Οἱ Βεδουῖνοι π. χ. συνειθίζουσιν, ἀντικείμενόν τι καταγῆς πεσόν, νὰ μὴ τὸ ἐγείρῃσι διὰ τῆς χειρὸς, ἀλλὰ διὰ τῶν δακτύλων τῶν γυμνῶν ποδῶν των.

Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ἡ κατὰ προτίμησιν χρῆσις τῆς δεξιᾶς καὶ ἡ τελειότερα αὐτῆς ὀνάπτυξις καὶ περὶ τὸ λειτουργεῖν ἱκανότης δὲν εἶνε ἔμφυτος, ἀλλ' ἐπίκτητος. Μάλιστα δὲ νομίζομεν, ὅτι δὲν σφάλλεται ὁ ἰσχυρίζμενος, ὅτι οἱ παλαιότατοι ἄνθρωποι ἀνευ διακρίσεως μεταχειρίζοντο ἐναλλάξ τοὺς τε πόδας καὶ τὰς χεῖρας των, φαινόμενον, τὸ ὅποιον δυνάμεθα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα βρέφη, δυνάμεθα μετ' ἀρκούσης δυνάμεως νὰ συλλάβωσι διὰ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν των ἀντικείμενα καὶ νὰ τὰ κινήσωσιν ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ἐὰν συνελάμβανον αὐτὰ διὰ τῶν χειρῶν των.

Ἄλλ' ἀπὸ χιλιετηρίδων σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης εἶνε δεξιόχειρ, κινεῖ δηλαδὴ τὴν δεξιάν πολὺ δεξιώτερον τῆς ἀριστερᾶς, ἐφ' ἧς, ὡς λέγεται, καὶ αὐτὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἀφῆς εἶνε ἀτελέστερον ἀνεπτυγμένον. Τὴν σήμερον πᾶς ἄνθρωπος, χωρὶς εἶναι νὰ τὸ αἰσθανθῇ καὶ ὁ ἴδιος, μεταχειρίζεται ἐν πάσῃ πράξει τὴν δεξιάν χεῖρά του.

Κατ' ἀρχὰς ὅμως οἱ ἄνθρωποι, ὅπως καὶ τὴν σήμερον οἱ πίθηκοι, ἔτρωγον ἀνευ διακρίσεως καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν κώλων των, πρέπει δὲ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ παρῆλθον μυριάδες ὀλόκληροι ἐνιαυτῶν, καθ' οὓς ἡ ἀνθρωπότης παρήλτης τὴν χρῆσιν τῶν ποδῶν πρὸς τὸ τρώγειν, περιωρίσθη δὲ εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζηται μόνον ἀμφοτέρω τὰ ἄνω κῶλα, οἱ δὲ χρόνοι, καθ' οὓς ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ παραμελῇ τὴν χρῆσιν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ἀπέχουσι τόσον μακρὰν ἀφ' ἡμῶν, ὥστε οὐδεμία ἱστορικὴ γνώσις δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐξερεύνησιν αὐτῶν. Ἐν γένει οὐδὲν περὶ τούτου δύναται νὰ μᾶς εἴπωσι τὰ μέχρι τοῦδε σωζόμενα γραπτὰ ἱστορικὰ μνημεῖα, ἐν ᾧ αἱ εἰκονικαὶ παραστάσεις ὅπωςδὴποτε μᾶς δίδουσιν ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν τότε ἐπικρατούντων ἐθίμων.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀρχαία αἰγυπτιακὴ εἰκὼν, ὑποδεικνύουσα ἡμῖν ὅτι κατὰ τοὺς παλαιούς ἐκείνους χρόνους συνειθίζον οἱ ἄνθρωποι νὰ φέρωσιν εἰς τὸ στόμα τα φαγητὰ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, καίτοι δὲ οὔτε ἐν τῇ Παλαιᾷ οὔτε τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ γίνεται που μνεῖα, ὅτι εἰς τὸ τρώγειν μεταχειρίζοντο τὴν δεξιάν, ἐν τούτοις εἶνε βέβαιον ὅτι αὐτὴν καὶ μόνην μεταχειρίζοντο πρὸς τοῦτο. Ἀναμφίβολον εἶνε ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι τρώγοντες ἐλάμβανον τὰ φαγητὰ διὰ τῆς δε-

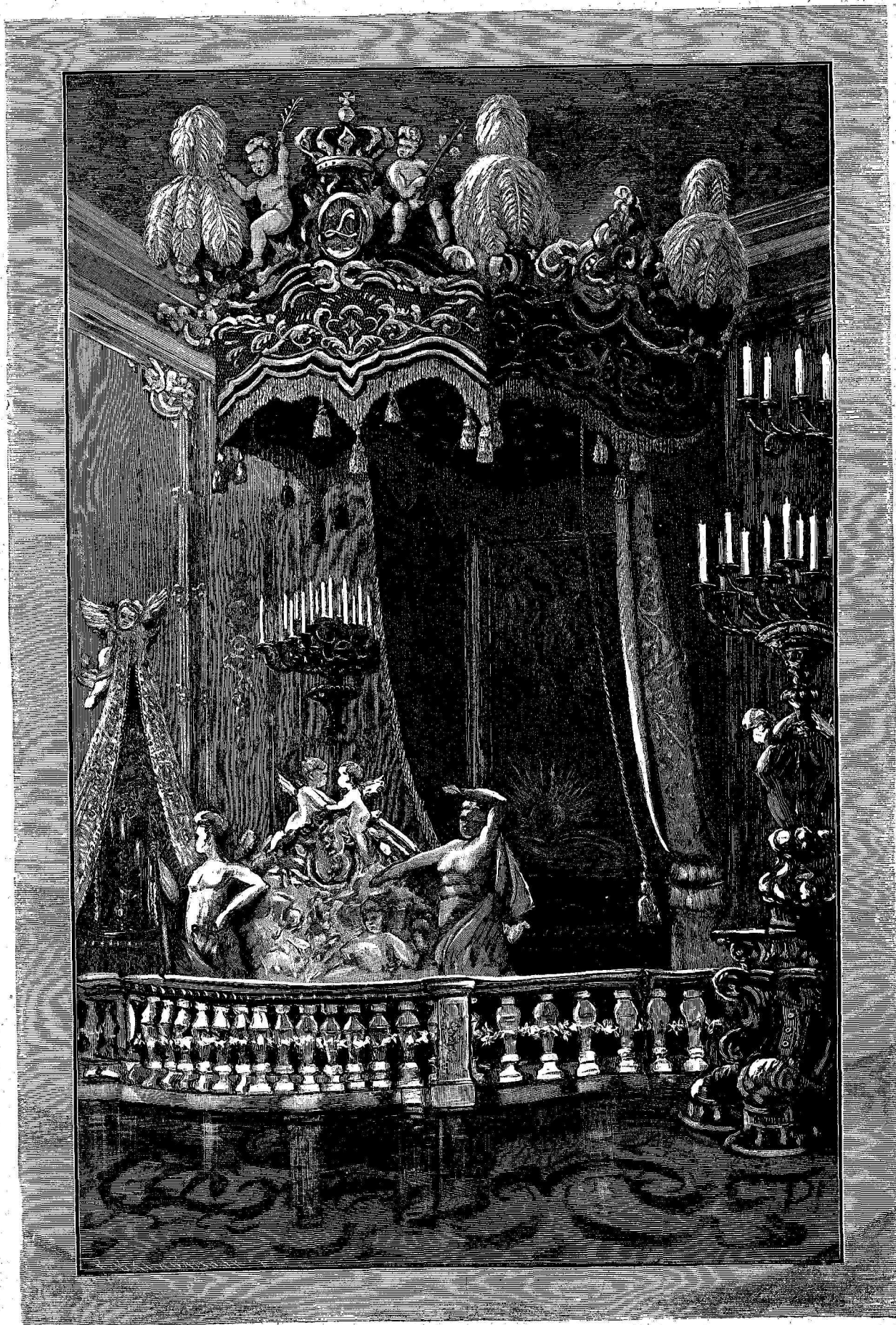
ξιᾶς, σοφὸς δὲ τις Ῥαββῖνος ἐκ Νυρεμβέργης γράφει που τὰ ἑξῆς: „Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον εἰς τὰ γεύματα τὴν συνήθειαν νὰ κατακλίνωνται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς καὶ τοῦτο διὸ νὰ κινήται ἐλευθέρως ἡ δεξιὰ των χειρ. Ἐπειδὴ δὲ τότε τὸ τρώγειν ἐθεωρεῖτο ἱερὰ πρᾶξις, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ τὸ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τρώγειν ἐνομίζετο σεμνοπρεπέστερον καὶ μᾶλλον ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ἱερότητα τῆς πράξεως. Κατὰ τὰς νίψεις ἡ δεξιὰ χεῖρ ἐλάμβανε πρώτη τὸ δοχεῖον καὶ ἔδιδεν αὐτὸ τῇ ἀριστερᾷ, αὕτη δὲ ἔχυνε τὸ ὕδωρ πρῶτον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς. Ταύτην ἐθεώρουν ὡς σύμβολον τῆς ἀγάπης καὶ ἐτίμων περισσότερον τῆς ἀριστερᾶς, ἥτις ἦν σύμβολον τῆς δικαιοσύνης.“

Ὅμοιως καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων μαθητόμεν, ὅτι καὶ οἱ λαοὶ οὗτοι μόνον τὴν δεξιάν μεταχειρίζοντο κατὰ τὸ τρώγειν. Ἐπὶ τῶν πολυειδῶν ἀρχαιολογικῶν λειψάνων, τῶν μέχρις ἡμῶν περισωθέντων, βλέπομεν, ὅτι παρ' αὐτοῖς ἐπεκράτει ἡ συνήθεια νὰ τρώγῃσιν ἐξηπλωμένοι ἐπὶ κλινῶν. Ἐκάστη τούτων ἦτον ἱκανὴ νὰ περιλάβῃ τρία πρόσωπα, τὰ ὅποια ἀνεπαύοντο ἐπ' αὐτῆς στηρίζοντα ἐπὶ προσκεφαλαίων τὸν ἀριστερόν των βραχίονα, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἐλευθέρως δεξιᾶς χειρὸς ἀκωλύτως ἠδύναντο νὰ φέρωσι τὰς τροφὰς εἰς τὸ στόμα. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐδανείσθησαν τὴν συνήθειαν ταύτην παρὰ τῶν διδασκάλων των Ἑλλήνων.

Ἀνωτέρω εἵπομεν, ὅτι παρὰ τοῖς Ἰσραηλίταις ἐπεκράτει τὸ ἐθῆμον νὰ μεταχειρίζωνται κατὰ τὸ τρώγειν τὴν δεξιάν χεῖρα. Τὸν αὐτὸ ἔθος παρατηροῦμεν ἐπικρατοῦν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνατολικῶς λαοῖς μάλιστα δὲ ὁ ἀρχηγὸς τῆς μωαμεθανικῆς θρησκείας ῤητῶς διέταξε τοὺς ὀπαδοὺς του κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην νὰ μεταχειρίζωνται μόνον τὴν δεξιάν. Ὅπως παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις λαοῖς τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ τοῖς Πέρσαις καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις κατοικοῖς τῆς Ἰνδοστάνης θεωρεῖται ὅχι μόνον ἀπρεπές, ἀλλὰ καὶ ἀμάρτημα, τρώγων τις νὰ μεταχειρίζηται τὴν ἀριστερὰν ἀντὶ τῆς δεξιᾶς. Παρ' αὐτοῖς νομίζεται ὡς παράβασις τῶν κανόνων τῆς εὐπρεπείας, ὡς σημεῖον κακῆς ἀνατροφῆς καὶ τὸ νὰ φέρῃ τις διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐν μόνον μικρὸν τεμάχιον ξηροῦ ἄρτου εἰς τὸ στόμα.

Τὰς αὐτὰς θεωρίας εὐρίσκομεν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις λαοῖς τῆς Ἀσίας, τοῖς Σίναις καὶ τοῖς Ἰάπωνι. Κατὰ τὸν Brown, ἀκόλουθον τῆς κινεζικῆς πρεσβείας ἐν Βερολίνῳ, δὲν ὑπάρχουσι μὲν ἐν τῷ „Οὐρανίῳ Κράτει“ θρησκευτικὰ ἢ ἄλλα παραπλήσια παραγγέλματα ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς δεξιᾶς καὶ τῶν ὀβελῶν κατὰ τὸ τρώγειν, ἀλλ' ἐν τούτοις πάντοτε αὐτὴν καὶ μόνην μεταχειρίζονται. Οἱ ὀβελοὶ οὗτοι, ὀνομαζόμενοι *κράϊ-τσε* καὶ κατασκευαζόμενοι ἐξ ἰνδοκαλάμου, ἢ ἐλεφαντόδοντος ἐπαργύρου, χρησιμεύουσιν ὡς *πηρούνια* χώνουσι τὴν αἰχμὴν των εἰς τὴν *βοῦκαν* καὶ φέρουσιν αὐτὴν κατόπιν εἰς τὸ στόμα. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προμήτωρ τοῦ σημερινοῦ τετρασκελοῦς *πηρουνίου*. Κατ' ἀρχὰς ἐν Εὐρώπῃ τὰ *πηρούνια* εἶχον μόνον δύο σκέλη, κατόπιν ἀπέκτησαν τρία, ὡς ἐνθυμοῦνται ἴσως οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἡμετέρων ἀναγνώστων, ἀπὸ τινων δ' ἐτῶν ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ κατασκευάζωσιν αὐτὰ μετὰ τεσσάρων σκελῶν.

Καὶ παρ' ἡμῖν, ἐν Εὐρώπῃ, δὲν κατῳρῶσαν μέχρι τοῦδε νὰ παραγκωνίσωσιν ὀλοτελῶς τὴν δεξιάν, διότι οὐδεὶς ποτε θ' ἀποφασίσῃ νὰ φέρῃ τὸν ζωμὸν εἰς τὸ στόμα του διὰ τῆς

Η ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ ΚΑΙΝΗ ΛΟΓΔΟΒΙΚΟΪ ΤΟΥ Β'. ΕΝ ΙΝΣΕΛΣΛΟΣ.

ἀριστεράς, επίσης δὲ οὐδεὶς εὖ ἠγγέμενος θὰ τολμήσῃ κρατῶν διὰ τῆς δεξιᾶς τὸ μαχαίριον νὰ φάγῃ ἰχθὺν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, διότι ἐπὶ τέλους ἡ συνήθεια τὸ ἀπαιτεῖ, ἐξαιρουμένων τῶν καπνιστῶν ἰχθύων, ἔλους τοὺς ἄλλους ὅπουδ' ἢ βραστούς νὰ τρώωμεν κρατοῦντες τὸ *πηρεϊόνιον* διὰ τῆς δεξιᾶς, τὸ δὲ μαχαίριον ν' ἀφίνωμεν κατὰ μέρος, ἐν ᾧ τὰ λαχανικά καὶ τὰ καρυκεύματα, τὸ ψητόν, τὴν σαλάταν καὶ τὰς ὀπώρας ἐπικρατεῖ ἡδὴ πανταχοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, Ρωσσίᾳ κτλ. ἡ συνήθεια νὰ τρώωσι διὰ τῆς ἀριστερᾶς, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ νὰ κρατῶσι τὸ μαχαίριον.

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ τρώγειν δὲν εἶνε παλαιὸς καὶ πιθανῶς, εἰσέχθη εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον ἐξ Ἀμερικῆς, ἥτοι ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν διεδόθη μεταξὺ τῶν ὀλιγώτερον τιμῶντων τὴν λεπτὴν συμπεριφορὰν λαῶν, κατόπιν δ' ἐπεκράτησεν εἰς ὅλα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη τῆς γῆς.

Πρὸ ὀλίγων εἰσέτι ἐνικυτῶν ταξειδεύων τις ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἠδύνατο παρὰ τὴν τράπεζαν εὐκόλως νὰ διακρίνῃ τὸν Ἀγγλον ἀπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ, διότι ὁ μὲν πρῶτος ἔτρωγε μόνον διὰ τῆς δεξιᾶς, ἐν ᾧ ὁ κάτοικος τοῦ νέου κόσμου ἐπεξεργάζετο τὰ φαγητὰ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, ἐκίνει δὲ πρὸ πάντων τὴν προσοχὴν τῶν παρακαθημένων διὰ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἔφερε τὰ φαγητὰ εἰς τὸ στόμα, μεταχειριζόμενος πρὸς τοῦτο μόνον τὸ μαχαίριον.

Πρὸ πέντε ἐτῶν ἔλοι οἱ Γάλλοι, οἱ ταξειδεύοντες εἰς Γερμανίαν, ἡρώτων ἀποροῦντες διὰ τί πάντες ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι τρώγοντες μεταχειρίζονται μόνον τὴν ἀριστεράν, καὶ

ὅμως κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα ἡ συνήθεια αὕτη μετεδόθη καὶ εἰς Γαλλίαν, ὅπου αἱ καλλιτέραι τάξεις τοῦ λαοῦ τρώγουσι διὰ τῆς ἀριστερᾶς, κρατοῦσι δὲ τὸ μαχαίριον εἰς τὴν δεξιάν. Οὐδέποτε ὅμως ὁ γάλλος τρώγει διὰ τοῦ μαχαίριου, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ αἰσθάνεται ὡς ἐξ ἐνστίκτου πόσον ἀηδὲς εἶνε τὸ νὰ τρώγῃ τις μὲ τὸ μαχαίριον.

Ἄλλ' ὅστις ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσῃ τὴν ταχύτητα μεθ' ἧς τρώγουσιν οἱ Ἀμερικανοί, τὴν λαίμαργίαν καὶ τὴν βίαν μεθ' ἧς καταβροχθίζουσι τὰς πρὸ αὐτῶν τροφάς, θὰ ὁμολογήσῃ μεθ' ἡμῶν ὅτι ἡ συνήθεια τοῦ τρώγειν διὰ τῆς ἀριστερᾶς δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ προέλθῃ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τούτων. Ἄμα ὡς ὁ Καλιφόρνιος ἀποκόψῃ διὰ τῆς δεξιᾶς τὸ τεμάχιον τοῦ κρέατος, ἀμέσως φέρεται αὐτὸ εἰς τὸ στόμα διὰ τῆς ἀριστερᾶς καὶ οὕτως ἐντὸς λεπτῶν βλέπομεν αὐτὸν καταναλίσκοντα σεβάσμια ποσὰ κρέατος καὶ ἄλλων τροφῶν.

Ἐν Ἀμερικῇ προσέρχονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ χωρὶς νὰ παρατεθῇ τράπεζα τρώγουσι μετ' ἀστραπικίας ταχύτητος. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ παντὸς ἄλλου μᾶλλον ἐκτιμῶσι τὴν ἀρχὴν „ὁ χρόνος εἶνε χρήματα“, εὖρον φυσικῶς ἔτι καὶ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ τρώγειν εἶνε πρακτικώτατος καὶ σύμφωνος πρὸς τὰς ἀρχὰς των. Οὕτω δὲ βαθμυδὸν εἰσέγαγον αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν σήμερον βλέπομεν εἰς τὰς καλλιτέρας τάξεις νὰ τρώωσι δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, εἰς τὰς κατωτέρας δὲ μάλιστα νὰ μεταχειρίζονται ἀντὶ τοῦ πηρουρίου τὸ μαχαίριον.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ.

Οὐχὶ ἀδίκως θεωροῦνται ἐκ τῶν ἄλλων τῆς μέσης Εὐρώπης λαῶν οἱ Γερμανοὶ ὡς οἱ ἀκάματοι ἀναμορφῶνται καὶ σκαπανεῖς τῆς μέσης καὶ κατωτέρας τοῦ λαοῦ παιδείας, διότι πραγματικῶς ὅ,τι κατὰ τελευταῖα ἔτη οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπετέλεσαν δὲν δύναται παρὰ νὰ κινήσῃ τὸν θαυμασμόν παντὸς ὅπως οὖν προηγμένου παρατηρητοῦ. Μεταξὺ ἄλλων ἐπωφελῶν καὶ χρησίμων εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἰδρυμάτων, αὐτοὶ ἐκ τῶν πρώτων συνέστησαν καὶ ἀνέπτυξαν εἰς βαθμὸν σχεδὸν ἀπίστευτον τὸ σύστημα τῶν δημοτικῶν ἀναγνωστηρίων, ἐν οἷς πᾶς ὁ βουλούμενος νὰ δύναται καθ' ἐκάστην ὥραν ν' ἀναγινώσκῃ τὰ νεώτερα συγγράμματα καὶ τὰ ἐπισημότερα περιοδικά, καὶ τῶν δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν, αἵτινες κατὰ χιλιάδας ἀριθμοῦνται ἀνὰ πᾶσαν τὴν γερμανικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ἐν τούτοις εἰς τὸ εἶδος τοῦτο οἱ Ἀγγλοὶ ἀνδείχθησαν διδάσκαλοι τῶν Γερμανῶν καὶ αὐτοὶ καταλαμβάνουσι τὴν πρωτίστην θέσιν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ὡς πρὸς τὴν ἐξάπλωσιν καὶ τακτικὴν λειτουργίαν τοιούτων, πράγματι κοινωφελῶν, ἰδρυμάτων.

Μεταφέρομεν τὸν φίλον ἀναγνώστην ἡδὴ εἰς μίαν τῶν βιομηχανικῶν τῆς Ἀγγλίας πόλεων. Οὐδὲν μέρος εὐρίσκομεν δυνάμενον νὰ ἐλύσῃ τὴν προσοχὴν καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς αἰσθήσεις μας. Δάσος καπνοδοχῶν αἰωρεῖται πυκνῶς ὑπεράνω τῆς πόλεως, μία δὲ μόνον ὑπάρχει πλατεῖα δενδρόφυτος, ἐφ' ἧς οἱ βεβαρημένοι ὀφθαλμοὶ μας θ' ἀνεπαύοντο ἴσως, ἐὰν καὶ αὕτη δὲν ἦτον ἐμπλεὴς ἀνθράκων, κόνεως καὶ ποικίλης ἄλλης ἀκαθαρσίας.

Ἐχομεν τὸ αἶσθημα, ὡς ἂν δεινὸς ἐφιάλτης νὰ ἐπέλθῃ το στήθος μας καὶ μόλις ἀναπνέομεν ἐν τῇ κονιορτώδει ταύτῃ καὶ καθύγρῳ ἀτμοσφαίρᾳ, εἰς ἣν ὅμως τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βιομηχανίας χρεωστεῖ τὴν ἀκμὴν του, διότι καθ' ὅς ἡμέρας ὁ ἀῆρ δὲν ἔχει τὴν φυσικὴν του ὑγρᾶσίαν, πρέπει αὕτη νὰ παραχθῇ τεχνητῶς ἐν τοῖς νηματουργείοις.

Ὁ ἀτυχὴς λαός! διανοούμεθα κατ' ἰδίαν καὶ στρέφομεν μετὰ οἰκτιρμοῦ τὰ βλέμματά μας πρὸς τὰ ἐκ τῶν ἐργοστασίων ἐξερχόμενα ἀνθρώπινα ὄντα, γυναῖκας, περιτυλιγμένας πάντοτε διὰ βαρέων ὑφασμάτων, καὶ ἄνδρας, μὲ τὰς χεῖρας αἰωνίως εἰς τὰ θυλάκια τῶν περισκελίδων.

Πόσον θὰ ἦνε ἐξηντλημένοι καὶ κατάκοποι ἐκ τῆς ἐργασίας ἐν τοιαύτῃ ἀτμοσφαίρᾳ! συλλογιζόμεθα καὶ πάλιν. Ἐν τούτοις ἂν δοκιμάσωμεν μίαν μόνον λέξιν νὰ τοῖς εἰπώμεν περὶ τοῦ μεγάλου τῆς Ἀγγλίας, εὐθὺς ὑφοῦσιν ὑπερηφάνως τὰς κεφαλὰς των καὶ ἐκ τῆς προτέρας των νωχελείας οὐδ' ἔχνος διακρίνομεν πλέον ἐπὶ τοῦ προσώπου των.

Τοὺς ἐρωτῶμεν περὶ τῆς πορείας τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, καὶ ἀμέσως μᾶς δίδουσιν ἐπαρκῆ ἀπόκρισιν, τοῖς ὁμιλοῦμεν περὶ τοῦ γηραιοῦ Γλάδστωνος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν δύναται νὰ μᾶς εἰπῇ, ὅτι ὁ ἀδάμαστος γέρον προτίθεται μετὰ τοῦ Tennyson, τοῦ δαφνηστεφοῦς ποιητοῦ, νὰ περιηγηθῇ τὰς ἀκτὰς τῆς Σκωτίας, ἢ νὰ διαπλεύσῃ τὴν θάλασσαν, τὴν χωρίζουσαν τὴν ἀττήτητον νῆσον ἀπὸ τῆς Νορβηγίας.

Πόθεν αἱ διαφοροὶ αὐταὶ γνώσεις;

Εἶνε ἡ ὀγδόη περίπου ἑσπερινή ὥρα. Τὴν ὥραν ταύ-